

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvoston covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvoston covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi (HE 214/2020 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan lausunnon antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut (etäkuuleminen):

- finanssineuvos Sakari Lehtiö, valtiovarainministeriö
- hallitussihteeri Saara Rahko, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylilääkäri Hanna Nohynek, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- Valtiokonttori
- Suomen Keskinäinen Lääkevahinkovakuutusyhtiö
- Finanssiala ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtioneuvoston covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi. Tarkoituksena on varmistaa, että covid-19-rokotteista aiheutuvat mahdolliset henkilövahingot vakuutetaan kuten muut lääke- ja rokotevahingot.

Ehdotetulla lailla pyritään turvaamaan lääkevahinkovakuutusurva myös covid-19-rokotteen saajille. Valtioneuvosto voisi myöntää määräämillään ehdoilla ja vastavakuutta vaatimatta valtioneuvoston (vakuutustakuun) covid-19-taudin ehkäisemiseksi tarkoitettujen rokotteiden aiheuttamien henkilövahinkojen varalta annettavalle lääkevahinkovakuutukselle. Vakuutustakuun myöntämisen edellytyksenä olisi, että jälleenvakuutusta ei ole saatavissa markkinoilta.

Valiokunnan mietintö VaVM 35/2020 vp

Vakuutustakuun myöntämällä valtio ottaisi jälleenvakuuttajien tavoin osittaisen rahoitusvastuun ensivakuutuksen antaneen vakuutusyhtiön myöntämän vakuutuksen korvausmenosta. Vakuutustakuu voitaisiin antaa enintään kalenterivuodeksi kerrallaan. Yhdelle vakuutusyhtiölle myönnetyn takuun perusteella valtion vastuun määrä voisi olla yhteensä enintään 30 miljoonaa euroa kalenterivuotta kohti, ja mikäli vakuutustakuu myönnettäisiin useampana kalenterivuotena tai useammalle vakuutusyhtiölle, kaikkiaan yhteensä 300 miljoonaa euroa. Valtio perisi vakuutusyhtiöltä maksun vakuutustakuun myöntämisestä. Valtiontakuu antamisenkin jälkeen vakuutusturvan sisällöstä ja siten korvauksista suhteessa vahinkoa kärsineisiin vastaisi vakuutustakuuta hakenut ja sen saanut vakuutusyhtiö.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esitystä on kannatettu hyvin laajasti. Vakuutustakuulla voi olla huomattava vaikutus kansalaisten halukkuuteen hankkia rokote ja siihen, että toivottu covid-19-rokotuskattavuus saavutetaan. Tätä tukee kokemus vuosien 2009—2010 pandemiarokotamisesta, jolloin keskitetty lääkevahinkojen korvausjärjestelmä koettiin tarpeelliseksi.

Lääkevahinkovakuutusyhtiö ei ole saanut markkinoilta jälleenvakuutusta, joka korvaisi covid-19-rokotteeseen liittyvät vahingot, koska riski rokotteen osalta on liian tuntematon. Yhtiön oma varallisuus ei riitä kattamaan mahdollisia vahinkoja ilman jälleenvakuutusta, ja ilman jälleenvakuutusta covid-19-rokotteen aiheuttamat vahingot tulisi suljetuksi vakuutuksen ulkopuolelle. Täten valiokunta pitää tärkeänä, että vakuutus varmistetaan valtioneuvostonjärjestelyillä.

Valiokunnan käsityksen mukaan valtioneuvoston hallinnointi covid-19-rokotteen osalta soveltuu luontevasti Valtionvarainministeriön tehtäviin. Valiokunta korostaa, että valtioneuvoston perittävän maksun ja takuumaksun suuruutta määrättäessä on otettava huomioon takuumaksun vastaavuus suhteessa riskiin ja asian käsittelystä aiheutuviin kustannuksiin.

Valiokunta korostaa, että takuumaksun tasoon tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta varmistetaan riittävä ohjaus siirtymiseen markkinaehtoiseen jälleenvakuutukseen heti kun se on mahdollista. Valtioneuvostonjärjestelmän ja valtion vastuun näkökulmasta takuunmenettelyä tulee käyttää vain niin kauan kuin markkinaehtoisista jälleenvakuutuksista ei ole tarkoituksenmukaisiin ehdoin saatavissa. Valiokunta pitää siis välttämättömänä, että jälleenvakuuttajien palatessa markkinoille valtio vetäytyy järjestelystä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 214/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö VaVM 35/2020 vp

Helsingissä 4.12.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Tarja Filatov sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Inka Hopsu vihr
jäsen Vilhelm Junnila ps
jäsen Heli Järvinen vihr
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Merja Kyllönen vas
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Matias Marttinen kok
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Sami Savio ps
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Markku Eestilä kok
varajäsen Katja Hänninen vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ilkka Lahti